

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Tit. II. De Cohabitatione Clericorum & Mulierum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

de Peculio Clericorum: item, si Beneficiati sunt, exercere hospitalitatem. d. 42. pr. Ut verò magis caveant speciem omnis incontinentiæ, prohibetur Clericis cohabitatio cum mulieribus. Quaresit

TITULUS II.

De Cohabitatione Clericorum & Mulierum.

SUMMARIUM.

1. Fornicatio & Concubitus peculiariter decenter Clericos.
2. Cohabitatio, & conversatio cum mulieribus suspectis.
3. Quomodo puniendus Clericus fornicator;
4. Et concubinaris: vel concubina.

Sciendum, vitæ & honestati Clericorum vix aliunde turpiorem inuri notam, quam ex nimia familiaritate & cohabitatione cum mulieribus impudicis, vel saltem de impudicitia suspectis; hinc enim vel lapsus carnalis, quo nihil turpius in Clerico, vel saltem lapsus suspicio facile oritur, & quod coniequitur, ingens vilipensio atque contemptus, sicut vice versa maximè venerabiles reddit Clericos continentie professio & studium, omnem impuritatis suspensionem sedulo declinans. Præcipue autem abominabilis redditur Clericus per notoriam fornicationem, vel, quod peius adhuc est, per concubinatum. Dicitur autem Clericus concubinaris, qui concubinam domi suæ, vel alibi, detinet pro carnali commercio consuetudinario: per quam ultimam vocem concubinatus differt à fornicatione, utpote quæ committitur etiam unico actu concubitus illiciti; si autem sæpe repetatur (saltem bis juxta Pirh. h. n. 13.) & ex aliqua consuetudine fiat, concubinatus appellatur. Porro concubina sumitur hic pro muliere soluta & corrupta, quam quis domi suæ vel alibi detinet pro carnali commercio consuetudinario. Licet enim de Jure Civili ad effectum concubitus videatur requiri, ut talis femina retineatur in domo viri, de Jure tamen Canonico sufficit ad delictum concubitus, etiam si extra domum retineatur Clericus hujusmodi faminam. Farinac. prax. Crim. p. 5. q. 138. n. 12. & patet ex Trid. S. 25. c. 14. de ref. ibi: in domo, vel extra, detineant. In alio sensu, sed huc non perinente, in Jure Canonico can. 3. & 4. d. 34. sumitur concubina, scilicet pro uxore quidem legitima, sed non solenniter ducta & sine instrumentis legalibus, ac sine privilegiis ordinariis uxorum. Hic præcisè inquirendum, cum quibus feminis commorari prohibitum sit Clericis, & quæ poenæ sint statutæ in illicitè conversantes cum feminis, maximè in concubinariis.

Dico 1. Jure Ecclesiastico prohibitum est Clericis cohabitare cum feminis suspectis, imò etiam cum talibus conversari extra domum propriam, & ubivis locorum. Can. 16. d. 32. Can. 20. 27. 31. 32. d. 81. c. 1. & 9. h. t. Dixi 1. Jure Ecclesiastico, quod obligat, licet Clerico ex tali cohabitatione per accidens fortè non im-

mineat periculum castitatis? si autem imineat, Jure quoque Divino & Naturali cohabitare, & conversari cum feminis, etiam cum non suspectis, prohibetur. 2. Clericis, nempe ob Sacrum Ordinem ad continentiam adstringuntur, vel ratione Beneficij Ecclesiæ deserviant. Id quod de Episcopis, & Religiosis, ob perfectiorem eorum statum à foriori procedit. 3. Cum feminis suspectis, quæ sunt juvenes, cultæ, procaces, malæ famæ Inter suspectas autem non reputantur per 1. 1. Conlangvineæ in primo & secundo gradu, ut mater, soror, avia: filia fratris aut sororis amita, & matertera (imò & harum famæ, nisi aliunde reddantur suspectæ, vel sint periculose.) quia in his naturale sedus, ut loquitur c. 9. cit. nihil permittit gravi criminis suspitioni. Affines in primo gradu, ut noverca, mater, uxor fratris. 3. Quæ sunt proveciores ætatis, 40. nempe annorum, & honestæ famæ, ceteræ extraneæ sunt: quò etiam referri possunt junioræ, saltem attentæ consuetudinis, quæ sunt necessariæ ad economiam, & ancillarum deserviant Clericis in curando pectore &c. Has igitur feminas non suspectas iam domi suæ detinerè licitum est Clericis, si per accidens indè periculum ipsis, vel scandalum aliis oriatur: sed neque cum istis solis Clericus solus, & in locis occultis conversari debet, ac vitare omnem familiaritatem nimiam, ut excludatur omnis nefanda suspicio. Oppones. In Auth. Episcopo c. de Episc. & Cler. nam omnino habere secum mulierem permittitur Episcopo: ergo nec matrem, nec sororem, nec amitam &c. hæc dispositio, utpote Imperatoris & Laici, atque versans circa personas Ecclesiasticas, non stringit Episcopos, cum Jure Ecclesiastico de ipsis nihil specialiter periarum statutum à reliquis Clericis.

Dico 2. Clericus in Sacris Ordinibus constitutus propter fornicationem simplicem notoriam arbitrio Judicis pro qualitate personæ & circumstantiarum puniendus est, hac vel illa poena in Jure expressa. Gloss. in Can. 5. d. 24. de decem annis. Abb. in c. 4. de judic. n. 36. Farinac. & Jul. Clar. attestans de communi, id delinquentes ex c. 13. de vita & honestate, & ex hac ratione, quòd, quando Jura non eandem ubique poenam statuunt, relinquere videantur Judicis arbitrio, ut pro qualitate personæ, gravitate scandali, consuetudine loci, poenam injungant, sed Jura in Clericos fornicantes non unam poenam, sed variam statuunt, nam in Can. 5. cit. jubetur agere fornicans poenitentiam 10. annis, in Can. 15. d. 81. prohibetur ab ingressu Ecclesiæ, in c. 4. & 6. h. t. si post monitionem non emendetur, suspenditur à beneficio, & quia fornicando committit Sacrilégium, et hoc capite potest puniri carcere, vel exilio, per Can. 13. causi 17. q. 4. Non tamen facile puniendus est depositione, vel privatione beneficii, ut cum Abb. lo. cit. & n. seq. mōnent DD. non obstante, quòd in Can. 12. d. cit. & in Can. Appollorum 24. Presbyter, aut Diaconus in fornicatione deprehensus, jubeatur deponi: quod fortè in casu valde magni scandali locum habere possit.

potest. Recte in hac re attenditur consuetudo diocesana, vi cuius potest etiam esse multa pecuniaria, saltem pro prima vice. Diligenter autem notari velim doctrinam, quam dabo a. seq. pag. 19. initio. Dixi 1. Propter fornicationem simplicem, quæ scilicet nec habet qualitatem concubinatûs, de cuius pœna statim, neque qualitatem stupri, adulterii, incestûs, fornicariæ, aut sacrilegii ex parte complices; cuiusmodi delicta utique puniri possunt pœnâ depositionis, & privationis perpetuæ beneficiorum. Dixi 2. Notoriam: potest autem esse notoria vel per evidentiam facti, ita ut nulla tergiversatione celari possit; vel per sententiam iudicis, aut confessionem Rei factam in Iudicio. c. ult. h. t. prior vocatur notorietas facti, posterior notorietas juris: addi potest Notorietas Præsumptionis: quæ datur, quando ex publicis circumstantiis aliquid à Jure habetur pro veritate, qualis v. g. datur, quando alicui est indicta purgatio Canonica, & is in illa defecit. per c. 13. de Sim. Vocatur hæc notorietas etiam Præsumptio juris & de Jure. Sic etiam Clericus, qui mulierem suspectam & diffamata de incontinentia tenet, & à Superiore ter admonitus ipsam non dimittit cum effectu: aut qui convenerat cum muliere suspecta, & post tritum admonitionem invenitur cum ea fabulari, vel convenerat, habetur pro concubinario notorio, scilicet notorietate Præsumptionis, & juris & de Jure. per c. 2. 6. h. t. Hostiensis a. 4. tit. 1.

Dico 3. Clericus Beneficiatus, si est notorie concubinaris, hoc modo & ordine coerceri debet Jure Novo Tridentini S. 25. c. 14. de Res. 1. monendus est monitione speciali. 2. Si monitus à Superiore non desistat, ipso facto privatus est tertia parte fructuum sui beneficii, applicandorum Ecclesiæ vel alteri pio loco. 3. Si huic secundæ monitioni & punitioni non pareat, ipso facto amittit omnes fructus, dictis locis applicandos, ac insuper suspendendus est à administratione beneficii. 4. Si suspensus necdum emendat, omnibus beneficiis, pensionibus, & officiis Ecclesiasticis, quæ habuit, perpetuo privandus, ac ad dignitates, officia, & beneficia inhabilis reddendus. 5. Si nec ita punitus resipiscat, excommunicatione fulminandus est ab Episcopo. Dixi 1. Clericus, nimirum Episcopo inferior: si enim Episcopus ita delinqueret, à Synodo Provinciali admonendus esset, & si admonitus se non emendaret, ipso facto suspensus, atque, si perseveraret, ab eadem Synodo ad Summum Pontificem ellet deferendus. 2. Beneficiatus: si autem beneficium non habeat, & in Sacris constitutus sit, juxta delicti qualitatem, & contumaciæ perseverantiam, carere, suspensione ab ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, aliisve modis juxta Sacros Canones puniatur. 3. Si est concubinaris: utrum verò contra alios quoque ita procedendum sit, qui propriè concubinari non sunt, sed tantum faminam suspectam domi, vel extra detinent, aut tantum fornicarii sunt, discrepant Auctores: affirmant probabiliter Navar. Engel & alii, partim

quia Trid. lo. cit. ponit hæc verba disjunctiva: qui concubinas aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio, in domo vel extra detinere aut cum iis ullam consuetudinem habere audeant: partim quia sic habet, ut aiunt, praxis Episcopaliûm Curiarum in nostra Germania. Negant Ricc. Garc. P. Schmalzgrueber &c. pro se allegantes Congregationem Cardinalium: sed hæc, licet adduceretur in forma Authentica, non videtur habere vim, quia non est comprehensiva, sed restringit decretum Tridentini ultra vel contra illius verba, quibus præter concubinos etiam alii incontinentes exprimuntur disjunctivè. 4. Notorie, juxta explicationem n. preced. datam. Conditionem notorietatis non quidem exprimit Trid. exprimit tamen c. 3. h. t. & à Trid. subintelligi credendum est; si enim concubinatus est omnino occultus, nullam omnino in foro externo habet pœnam: si verò sit pene occultus, tunc videndum, an suspicio illa gravis pariat scandalum, vel non: si prius, indici potest Clerico neganti Purgatio Canonica; si posterius, scribè monendus est, vel pro qualitate suspicionis extraordinariâ aliquâ pœnâ mitiori afficiendus. 5. Jure Novo Trid. quod juxta Bullam Pij V. 1566. editam in hoc puncto potius observandum est, quam antiqui Canones. 6. Ipso facto privatus est: amittit &c. non tamen tenetur restituere fructus amissos ante sententiam declaratoriam criminis. per c. 19. de heret. in 6. & colligitur inde, quod Trid. dicat, eos arbitrio Episcopi, Ecclesiæ &c. applicari debere. 7. Fructuum tertia parte, sub quibus probabilius non veniunt distributiones quotidianæ, ut docet Garc. ex declaratione Cardinalium, quia versamur in materia pœnali, quæ strictæ interpretationis est. 8. Ab Episcopo, qui contra Clericos ita delinquentes procedere etiam potest ut Delegatus Sedis Apostolicæ. Trid. loc. cit. & quidem quacunque exemptione non obstante, & remota appellatione. Trid. S. 21. c. 6. de Res.

Quæres, in quo foro, Ecclesiastico aut Civili, & quomodo punienda sit concubina, cum Clerico delinquens? R. ad 1. quamvis derigore deberet puniri in foro & à Judice Ecclesiastico, præsertim cum connexio causarum non sit dividenda. l. 10. C. de Judic. & ratione delicti sortiatur scemina complex idem forum, cui subsicitur Reus principalis, præsertim Clericus, qui ad suum forum tanquam persona dignior trahit & alteram complicem. Nihilominus tamen hoc in praxi non observatur, ut passim videmus, & notat Pirh. h. n. 6. Imò Synodalia Augustana satis clarè invocant Zelum Magistratûs Sæcularis, ne hujusmodi sceminas relinquat impunitas. R. ad 2. cum de Jure Canonico variè in talem concubinam pœnæ sint statutæ, in arbitrio Judicis erit, præsertim Laici, ad quem vi consuetudinis hæc punitio devoluta est, pœnam competentem seligere. Ante omnia debet expelli domo Clerici, etiam iustibus, & horum aut alterius pœnæ comminatione inhiberi, ne eandem re-perat, vel iterum impudicè converteretur cum Clerico.